

การจำแนกชนิดสัตว์ป่าคุ้มครองที่เป็นสัตว์น้ำ
ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕

ณ โรงแรมเอปี่น่าเฮ้าส์

วิธี ขั้นตอน และหลักการจำแนกชนิดงูทะเล และงูน้ำ

มนตรี สุนทนา

นักวิชาการประมงชำนาญการ

สถานีวิจัยและพัฒนาประมงทะเลจังหวัดระนอง

กองวิจัยและพัฒนาประมงทะเล กรมประมง

ทำไมเราต้องจำแนกชนิดงูในการส่งออก

- เพราะงูทะเล และงูน้ำ เป็นสัตว์คุ้มครองตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ ???
- เพราะงูเหล่านี้เป็นสัตว์ตามบัญชีตามอนุสัญญาว่าด้วยการค้าสัตว์ป่าและพืชป่าใกล้สูญพันธุ์ (CITES) ???
- เพราะประเทศคู่ค้ากำหนดให้มีการระบุชนิดสัตว์ที่ส่งออกไปยังประเทศนั้นๆ

มารู้จักงูทะเล และงูน้ำ กันก่อน

งูทะเล (sea snakes) : หางเป็นใบพาย มีชั้นเนื้อปิดช่องจมูก ส่วนใหญ่
เกล็ดใต้ท้องมีขนาดเล็ก

มารู้จักงูทะเล และงูน้ำ กันก่อน

งูทะเล (sea snakes) : หางเป็นใบพาย มีชั้นเนื้อปิดช่องจมูก ส่วนใหญ่
เกล็ดใต้ท้องมีขนาดเล็ก

มารู้จักงูทะเล และงูน้ำ กันก่อน

งูน้ำ (aquatic or water snakes) แบ่งเป็นสองกลุ่มย่อย ได้แก่

งูกึ่งบกกึ่งน้ำ (semi-aquatic or amphibious snakes) : หางเรียวแหลม
เกล็ดใต้ท้องใหญ่

มารู้จักงูทะเล และงูน้ำ กันก่อน

งูน้ำ (aquatic or water snakes) แบ่งเป็นสองกลุ่มย่อย ได้แก่

งูกึ่งบกกึ่งน้ำ (semi-aquatic or amphibious snakes) : หางเรียวแหลม
เกล็ดใต้ท้องใหญ่

มารู้จักงูทะเล และงูน้ำ กันก่อน

งูน้ำแท้ (true water snake) : หางเรียวแหลม เกือบได้ทั้งเล็ก

มารู้จักงูทะเล และงูน้ำ กันก่อน

งูน้ำแท้ (true water snake) : หางเรียวแหลม เกือบได้ทั้งเล็ก

ชนิดงูทะเล และงูน้ำที่มีความสำคัญ

งูทะเล (sea snakes)

- งูอ้ายจ้าว (*Hydrophis curtus*) หรือเดิมใช้ชื่อ *Lapemis curtus*
Lapemis hardwickii

กว่าร้อยละ 80 ของงูทะเลที่จับได้ทั้งหมด

กว่าร้อยละ 90 ของผลิตภัณฑ์จากงูทะเล

มีการนำมาบริโภคสด

- งูแสมรังเหลืองลายคราม (*Hydrophis cyanocinctus*)
- งูแสมรังเหลือง (*Hydrophis spiralis*)

งู้ายงั่ว

งูอ้ายจ้าว

ลักษณะจำแนกที่สำคัญ

- ลายเป็นแถบกว้างขวางตัวจนถึงด้านข้างส่วนล่าง
- ปลายลายแหลมหรือมน
- ลายอาจต่อที่แนวกลางหลังเยื้องกัน จนเป็นลานซิกแซก

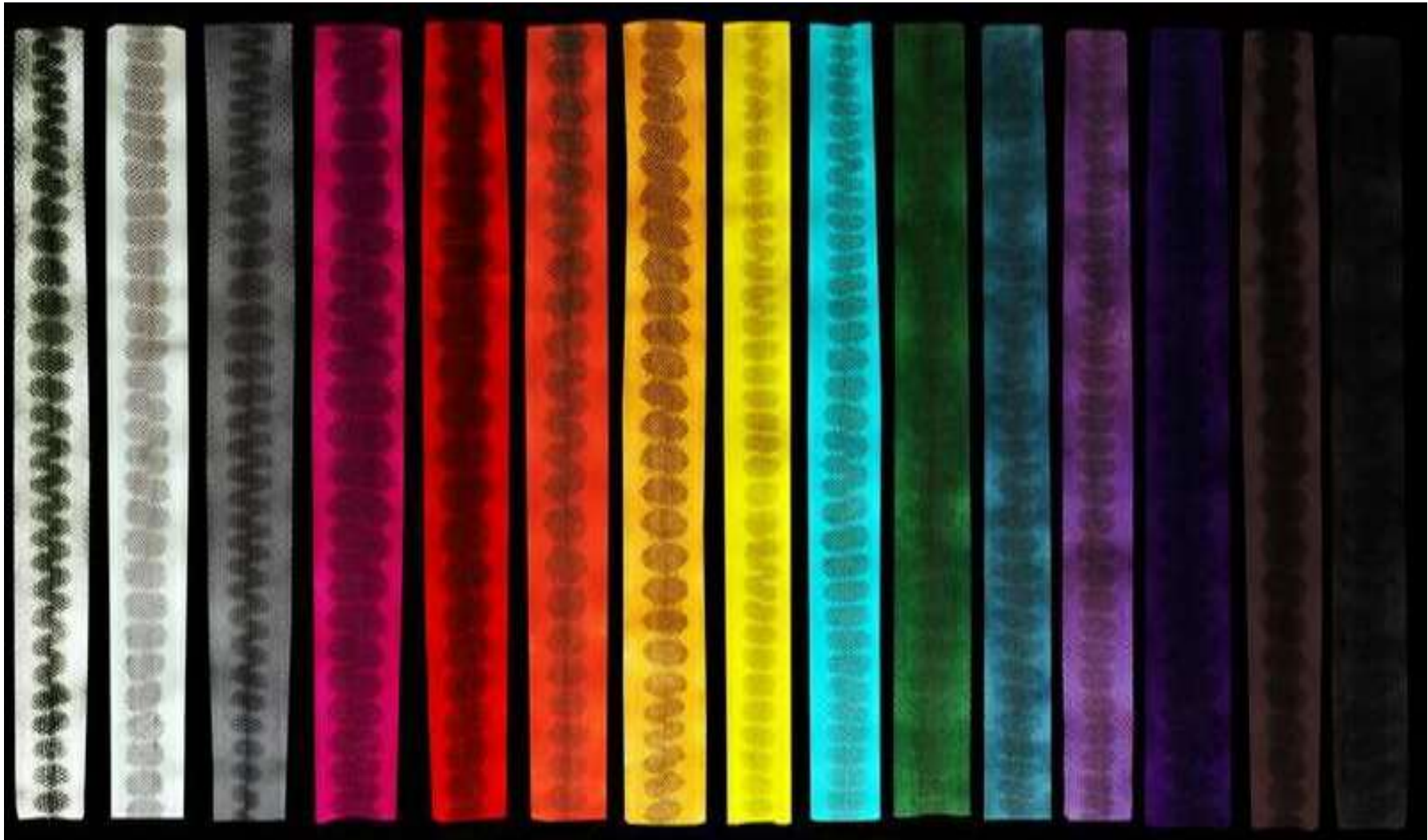
งูอ้ายจ้าว

ลักษณะจำแนกที่สำคัญ

- เกล็ดเป็นรูปหกเหลี่ยมที่บริเวณด้านข้างลำตัว
- เกล็ดเรียงต่อกัน ไม่ซ้อนแบบแผ่นกระเบื้อง

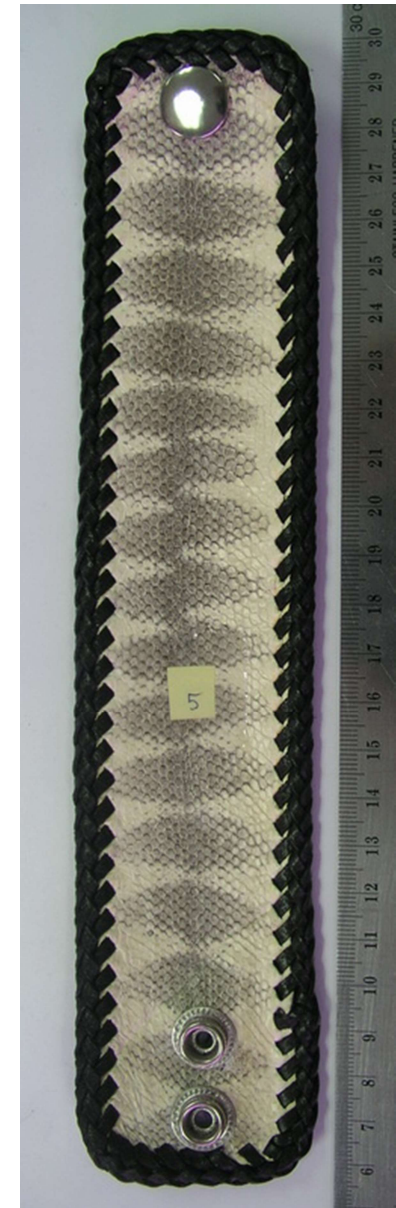

งู้ายงัว

งูอ้ายจ้าว

ตัวอย่างผลิตภัณฑ์

งูแสมรังเหลืองลายคราม

งูแสมรังเหลืองลายคราม

ลักษณะจำแนกที่สำคัญ

- มีแต้มหรือลายสีครามรูปสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูนตามแนวกลางหลัง
- เกี๊ยดมีสัน
- เรียงซ้อนกันแบบกระเบื้อง

งูแสมรังเกลือ

งูแสมรังเหลืออง

ลักษณะจำแนกที่สำคัญ

- มีแต้มหรือลายสีครามรูปสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูนตามแนวกลางหลัง
- มีเส้นสีครามเข้มจนถึงดำ ขวางจนถึงส่วนท้องชัดเจน
- เกือบมีตุ่ม
- เรียงซ้อนกันแบบกระเบื้อง

ชนิดงูทะเล และงูน้ำที่มีความสำคัญ

งูกึ่งน้ำกึ่งบก (semi-aquatic snakes)

- งูปากกว้างน้ำเค็ม (*Cerberus schneiderii*) หรือเดิมใช้ชื่อ *Cerberus rynchops* (CITES appx III: India)
- งูหัวกะโหลกไทย (*Homalopsis mereljcoxi*) หรือเดิมใช้ชื่อ *Homalopsis buccata*
- งูไซ (*Subessor bocourti*) หรือเดิมใช้ชื่อ *Enhydris bocourti*
- งูสายรุ้ง (*Enhydris enhydris*)
- งูสายรุ้งลาย (*Enhydris subtaeniata*)

งูปากกว้างน้ำเค็ม

งูปากกว้างน้ำเค็ม

ลักษณะจำแนกที่สำคัญ

- น้ำตาลหรือน้ำตาลอมเขียว
- ลายสีน้ำตาลเข้มเป็นเส้น
แคบๆ หรือเป็นลายจุดเรียง
เป็นเส้นขวางลำตัวไม่เป็น
ระเบียบ
- เกล็ดมีสัน
- เรียงซ้อนกันแบบกระเบื้อง

งูปากกว้างน้ำเค็ม

ลักษณะจำแนกที่สำคัญ

- เกล็ดท้องมีขนาดใหญ่
- ท้องเป็นลายขาว-น้ำตาล
เข้ม

งูปากกว้างน้ำเค็ม

ตัวอย่างผลิตภัณฑ์

งูหัวกะโหลกไทย

งูหัวกะโหลกไทย

ลักษณะจำแนกที่สำคัญ

- สีพื้นเป็นสีน้ำตาล และมีลายแถบคู่สีน้ำตาลเข้มกว่าพาดขวางลำตัว
- เกล็ดดูคล้ายสีเหลี่ยมขนมเปียกปูน
- เกล็ดมีสัน
- เรียงซ้อนกันแบบกระเบื้อง

งูหัวกะโหลกไทย

ลักษณะจำแนกที่สำคัญ

- เกล็ดท้องมีขนาดใหญ่
- ท้องขาว มีจุดสีน้ำตาลเข้มเรียงดูเป็นคู่
- จุดกว้างเท่ากับความยาวเกล็ดท้อง

งูหัวกะโหลกไทย

ตัวอย่างผลิตภัณฑ์

กระเป๋านางอัยจั่ว และงูหัวกะโหลกไทย

ឡែង

งูไซ

ลักษณะจำแนกที่สำคัญ

- ลำตัวมีแถบขนาดใหญ่สีน้ำตาลหรือน้ำตาลอมเขียวมีลายประสีเหลืองในแถบ สลับกับเส้นสีเหลืองคาดตัว
- เกือบดูคล้ายสีเหลี่ยมขนมเปียกปูนกว้างๆ
- เกือบเรียบมัน
- เรียงซ้อนกันแบบกระเบื้อง

งูไซ

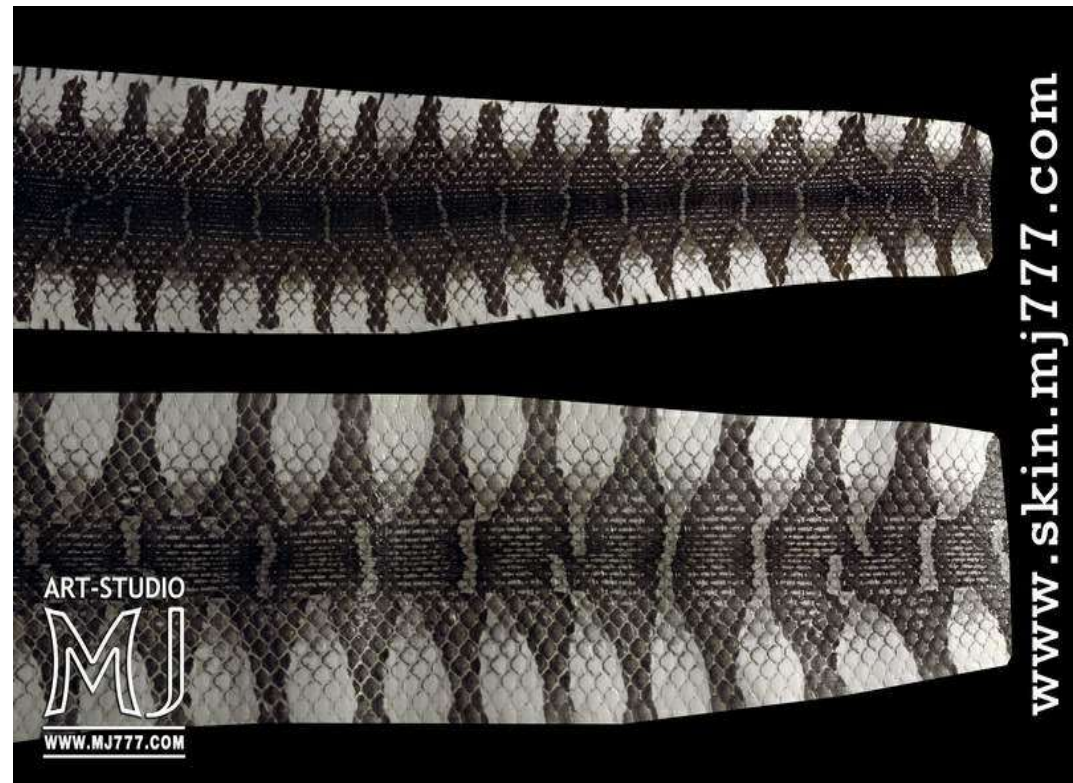
ลักษณะจำแนกที่สำคัญ

- เกล็ดท้องมีขนาดใหญ่
- กว้างประมาณหนึ่งในสองของท้อง
- ท้องเป็นสีเหลืองและมีแถบสีดำๆกว้างเท่าๆกับความยาวเกล็ดท้องคาดท้อง

งูไซ

ตัวอย่างผลิตภัณฑ์

งูส่ายรุ้ง

งูสายรุ้ง

ลักษณะจำแนกที่สำคัญ

- มีลายแถบตามยาวลำตัวที่
ใกล้กลางหลังสองแถบ และ
แถบเล็กๆ ข้างลำตัวอีกข้างละ
แถบ
- เกล็ดเรียบมัน เรียงซ้อนแบบ
กระเบื้อง
- มีขีดดำขอบท้อง และกลาง
ท้อง

งูส่ายรู้งลาย

งูสายรุ้งลาย

ลักษณะจำแนกที่สำคัญ

- มีลายจุดตามยาวลำตัวที่ใกล้กลางหลังสองแถว และมีแถวจุดแต้ม หรือแถบเล็กๆ ขาดขวางข้างลำตัวตอนล่าง ค่อนข้างถึงตลอดลำตัว
- เกล็ดเรียบมัน ซ้อนแบบกระเบื้อง
- มีขีดขอบท้อง และแถวจุดกลางท้อง

ชนิดงูทะเล และงูน้ำที่มีความสำคัญ

งูน้ำ (true aquatic snakes)

- งูจงอาง (*Acrochordus javanicus*)

งูวงช้าง

งูวงช้าง

ลักษณะจำแนกที่สำคัญ

- ลำตัวสีเทา เขียวอมเทา และมีลายแถบสีเข้มพาดไม่เป็นระเบียบ บางครั้งดูคล้ายลายตาข่าย
- เกล็ดเล็กมีลักษณะเป็นตุ่มแข็งคล้ายเปลือกขนุน
- เกล็ดเป็นตุ่มมีหลายยอด
- เกล็ดเรียงต่อกัน

งูวงช้าง

ลักษณะจำแนกที่สำคัญ

- เกล็ดท้องลดรูปจนไม่เห็นเป็นแผ่นขนาดใหญ่ แต่ยังเห็นแนวกลางท้องชัดเจน

งูวงช้าง

ตัวอย่างผลิตภัณฑ์

สวัสดีครับ

